

КЗ «Олександрійський медичний фаховий коледж»	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Основи латинської мови з медичною термінологією»		
Статус дисципліни	навчальна дисципліна обов'язкового компонента ОПП		
Галузь знань	І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення		
Спеціальність	І5 Медсестринство		
Освітньо-професійна програма	Акушерська справа		
Освітньо-кваліфікаційний ступінь	фаховий молодший бакалавр		
Форма навчання	денна		
Формат предмета	нормативний (обов'язковий)		
Курс	перший		
Семестр	І		
Обсяг дисципліни	Кількість кредитів - 3	Загальна кількість годин – 90 І семестр - 46 ІІ семестр - 44	Практичні - 48 Самостійна позааудиторна робота - 42
Форма підсумкового контролю	І семестр – диф. залік		
Мова викладання	українська, латинь		
Анотація дисципліни	Дисципліна «Основи латинської мови з медичною термінологією» є однією з базових для формування професійної компетенції здобувачів освіти, оскільки мова виступає одним із основних інструментів професійної діяльності сучасного фахівця. Сьогодні висококваліфікований фахівець будь-якої галузі повинен мати високу загальну й мовну культуру, уміти спілкуватися іноземною мовою, висловлюватися точно, логічно й виразно, досконало володіти фаховою термінологією, що можливо тільки за умови глибокого вивчення іноземної мови, свідомого ставлення до повсякденної мовної практики. Засвоєні знання та уміння з дисципліни «Основи латинської мови з медичною термінологією» є основою для ефективного сприйняття відомостей із інших галузей знань, розвитку абстрактного мислення, реалізації творчого потенціалу майбутніх фахівців.		

Мета дисципліни	Метою вивчення дисципліни є підвищення рівня загальномовної підготовки, мовної грамотності, комунікативної компетентності здобувачів освіти, практичне оволодіння основами офіційно-ділового, наукового, розмовного стилів німецької мови, що забезпечить професійне спілкування на належному мовному рівні.
Очікувані результати навчальної діяльності з дисципліни	Заплановані результати навчання після вивчення дисципліни Знати: • значущість вивчення курсу «Основи латинської мови з медичною термінологією»; • основи граматики для вірного перекладу складних анатомічних та клінічних текстів; • лексичну компетенцію (професійно-орієнтований лексичний матеріал, який використовується в типових розмовних ситуаціях і професійній діяльності); • фонетичну компетенцію (особливості фонетики іноземної мови, інтонація та наголос); • граматичну компетенцію (основні граматичні структури мови, необхідні для формування мовної та мовленнєвої компетенції). • майже 2000 термінів та складних словосполучень медичного характеру. Уміти: • читати і перекладати зі словником адаптовані та спеціальні медичні тексти середньої складності; • вести діалогічне мовлення типу: “Фельдшер — пацієнт”, “В аптеці” тощо; • розповісти про структуру лікарні, роботу поліклініки, відвідування аптеки, функціональні обов’язки фельдшера; • вести бесіди на різні теми; • будувати різні типи запитань у процесі ведення діалогу латиною; • розшифровувати складні медичні терміни шляхом їх поділу на смислові словотворчі компоненти.

Компетентності	Інтегральна компетентність (ІК): здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов. Загальні компетентності (ЗК): ЗК 1 Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні цінності. ЗК 5 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 6 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. Спеціальні компетентності (СК): СК 1 Здатність до застосовування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці. СК 3 Здатність до самоменеджменту в професійній діяльності. СК 5 Здатність до динамічної адаптації та саморегуляції у важких життєвих і професійних ситуаціях. СК 8 Здатність до використання інформаційного простору та сучасних цифрових технологій в професійній медичній діяльності. СК 12 Здатність до безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров’я (освіта впродовж життя).
Програмні результати навчання	РН 1. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для комунікації, ведення медичної та іншої ділової документації. РН 2. Застосовувати сучасні цифрові та комунікативні технології для пошуку інформації та документування результатів професійної діяльності.

Зміст навчальної дисципліни
«Основи латинської мови з медичною термінологією»

1	Вступ. Латинська азбука. Правила читання.
	Самостійна позааудиторна робота: <i>«Виконання вправ на засвоєння правил читання».</i>
2	Поняття про наголос у латинських словах
	Самостійна позааудиторна робота: <i>«Виконання вправ на засвоєння правил читання».</i>
3	Дієслово. Наказовий та умовний способи дієслів.
	Самостійна позааудиторна робота: Дієслово. Умовний спосіб. Утворення. Вживання в рецепті
4	Активний та пасивний стан дієслова
5	Іменники першої відміни. Систематизація прийменників згідно правил керування
	Самостійна позааудиторна робота <i>«Греко-латинські дублети іменників першої відміни».</i>
6	Структура рецепту.
	Самостійна позааудиторна робота: <i>Переклад рецептів. Оформлення латинської частини рецептів</i>
7	Чоловічий та середній рід іменників другої відміни
	Самостійна позааудиторна робота <i>«Греко-латинські дублети іменників другої відміни».</i>
8	Хімічна номенклатура. Частотні відрізки у назвах ліків
	Самостійна позааудиторна робота: <i>Хімічна номенклатура. Назви хімічних елементів, кислот, оксидів та основ. Вживання у рецептах</i>
9	Прикметники першої групи. Узгодження прикметників з іменниками.
	Самостійна позааудиторна робота: <i>«Виконання граматичних вправ на узгодження прикметників з іменниками».</i>
10	Третя відміна іменників. Іменники чоловічого роду. Приголосний тип відмінювання
	Самостійна позааудиторна робота: <i>«Виконання граматичних вправ на засвоєння латинсько-грецьких дублетів іменників третьої відміни чоловічого роду».</i>
11	Іменники жіночого роду третьої відміни. Приголосний тип відмінювання
	Самостійна позааудиторна робота: <i>«Виконання граматичних вправ на засвоєння латинсько-грецьких дублетів іменників третьої відміни жіночого роду».</i>
12	Іменники середнього роду третьої відміни. Голосний та змішаний тип відмінювання

	Самостійна позааудиторна робота: <i>«Виконання граматичних вправ на засвоєння латинсько-грецьких дублетів іменників третьої відміни середнього роду».</i>
13	Прикметники другої групи
	Самостійна позааудиторна робота: <i>«Латинсько-грецькі дублети прикметників другої групи».</i>
14	Четверта відміна іменників. П'ята відміна іменників
	Самостійна позааудиторна робота: <i>«Виконання граматичних вправ на засвоєння латинсько-грецьких дублетів іменників 4-5 відмін»</i>
15	Скорочення у рецептах
	Самостійна позааудиторна робота: <i>«Виконання граматичних вправ на засвоєння рецептурних формулювань в рецепті та їх скорочення»</i>
16	Ступені порівняння прикметників першої та другої групи. Прислівники. Ступені порівняння прислівників
17	Клінічна термінологія. Структурні типи клінічних термінів. Багатослівні клінічні терміни. Префіксація у словотворі
	Самостійна позааудиторна робота: <i>«Конструювання та декодування клінічних термінів».</i>
18	Греко-латинські дублети. Початкові та кінцеві терміноелементи. Латинські та грецькі префікси hyper-, hypo-, infra-, inter-, sub та ін.
	Самостійна позааудиторна робота: <i>Утворення складних медичних термінів</i>
19	Латинсько-грецькі дублети дієслів та їх вживання в медичній термінології
	Самостійна позааудиторна робота: <i>«Виконання граматичних вправ на конструювання та декодування клінічних термінів з теми «Дієслово».</i>
20	Латинсько-грецькі дублети та кінцеві терміноелементи іменників I відміни
	Самостійна позааудиторна робота: <i>«Виконання граматичних вправ на конструювання та декодування клінічних термінів з теми «Іменники I відміни».</i>
21	Латинсько-грецькі дублети та кінцеві терміноелементи іменників II відміни
	Самостійна позааудиторна робота: <i>«Виконання граматичних вправ на конструювання та декодування клінічних термінів з теми «Іменники II відміни».</i>
22	Латинсько-грецькі дублети та кінцеві терміноелементи іменників III відміни
	Самостійна позааудиторна робота: <i>«Виконання граматичних вправ на конструювання та декодування клінічних термінів з теми «Іменники III відміни».</i>

23	Основні греко-латинські дублети прикметників I та II групи
	<i>Самостійна позааудиторна робота: «Виконання граматичних вправ на конструювання та декодування клінічних термінів з теми «Прикметник».</i>
24	Конструювання та декодування клінічних термінів, що вживаються у професійній діяльності акушерки. Диференційований залік

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ		
Рівні навчальних досягнень для сформованості компетентностей та результатів навчання	За національною шкалою	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти
I. Початковий	2 «незадовільно»	– зміст матеріалу не розкрито; – не даються відповіді на додаткові питання; – допущені грубі помилки у відповіді; – практична навичка не виконана або виконана з грубими помилками.
II. Середній	3 «задовільно»	– засвоєння змісту матеріалу, але виконання не послідовне, фрагментарне; – визначення понять, термінів не точне; – не робляться висновки, практичні навички виконуються з помилками, не послідовно.
III. Достатній	4 «добре»	– розкрити основний зміст матеріалу; – дати переважно правильні відповіді, понять, термінів; – відповідати самостійно; – практичні навички виконані в основному правильно, але можливі незначні помилки, які не впливають на якість виконання навичок.
IV. Високий	5 «відмінно»	– повністю розкрити зміст понять, навичок;

		– для доказу використовувати висновки і раніше набуті знання і уміння; – практичні навички виконувати згідно алгоритмів в повному обсязі без помилок, послідовно.
--	--	--

Завдання підсумкового контролю (диф.залік) охоплюють найважливіші розділи курсу:

Фонетика

1. Назвіть голосні та приголосні літери латинської азбуки.
2. Які ви знаєте правила читання літери **c**? Наведіть приклади.
3. Як читається сполучення літер **rh, ch, ph, th**? Наведіть приклади.
4. Як потрібно читати дифтонги у латинських словах? Наведіть приклади.
5. Як читаються сполучення літер **ngu, qu, ti** + голосна? Наведіть приклади.
6. Як називається запозичена із старогрецької мови літера **y**, як вона читається і які префікси та корені з нею вам відомі? Наведіть приклади.
7. Вказівники грецького походження слів.
8. Правила наголосу в латинських словах.

Морфологія та словотворення

1. Правила утворення наказового способу дієслів.
2. За якими ознаками розрізняються дієвідміни дієслів і чи мають ці ознаки якесь відношення до правильного граматичного оформлення рецептів?
3. За якою основною ознакою розрізняються іменники п'ятьох відмін? Наведіть приклади словникової форми іменників першої відміни.
4. Для чого потрібно знати парадигми (відмінкові закінчення) іменників усіх відмін? Чи до однієї відміни та частини мови належать слова **latus, oculus, spiritus, corpus, senectus**? Обґрунтуйте відповідь.
5. Яке пояснення розбіжності відмінкових закінчень слова **oll-a** у таких реченнях: Aqua **in oll-a** est. Infundite aquam **in ollam**?
6. Чому поміж іменників другої відміни ми звертаємо увагу на винятки? Яке відношення мають винятки іменників стосовно їхнього роду до правила узгодження прикметників з іменниками в разі їхнього відмінювання?
7. Наведіть приклади застосування назв металів, газів, кислот у рецептах.
8. Що ви знаєте про компоненти складних рецептів? Які складові частини рецептів вам відомі? Які частини рецептів оформляються латинською мовою?

9. Ознаки іменників 3 відміни.
10. Рівноскладні, нерівноскладні, односкладні іменники.
11. Чим відрізняються приголосний, голосний та змішаний типи відмінювання іменників третьої відміни? Чому в родовому відмінку множини іменників третьої відміни трапляються закінчення **-um** та **-ium**? Cf.: **rhizomatum, apium**.
12. Які іменники четвертої та п'ятої відмін найчастіше вживаються в рецептах? Наведіть приклади запису таких слів у родовому відмінку однини та множини.
13. Неузгоджене означення.
14. Скорочення у рецептах. Правила скорочень.
15. Чим відрізняються прикметники другої групи від прикметників першої групи? Наведіть приклади вживання прикметників двох груп в анатомічній та фармацевтичній термінології. Правила узгодження прикметників з іменниками.
16. На що вказують у назвах препаратів такі словотворчі компоненти: **-sulf-, -thio-, -zid-, -dol-, -cillin-**? Назвіть принаймні один препарат з цими компонентами.

Клінічна термінологія

1. Які медичні терміни, у котрих вживаються такі грецькі корені, як **graph-, scor-, phag-, streph-**, ви можете назвати? Наведіть латинські еквіваленти до цих коренів.
2. Які медичні терміни, у котрих вживаються такі грецькі корені, як **mast-, bio-, hydr-, physi-**, ви можете назвати? Наведіть латинські еквіваленти до цих коренів.
3. Назвіть кінцеві терміноелементи, які означають **вирізання, розширення, наука, схильність**. Назвіть медичні терміни з цими кінцевими терміноелементами.
4. Назвіть медичні терміни, в яких вживаються кінцеві терміноелементи, що означають **опущення органа, розрив судини чи органа, звуження, утворення**.
5. Утворіть за допомогою грецьких коренів, які означають **жовч, молоко, гній (відмерлі лейкоцити), час** медичні терміни. Поясніть їхнє значення та назвіть їхні латинські еквіваленти.
6. Декодуйте медичні терміни **osteomyelitis, hysterectomy, cholelithiasis**. Поясніть, що ці терміни означають.
7. Побудуйте медичні терміни з наведених української мовою компонентів: **м'яз + запалення; жінка + наука; вода + лікування**. Поясніть, що ці

терміни означають.

8. Які префікси та суфікси мають значення “зниження” чи “зменшення”, “запалення”, “між, проміж”, “пухлина”, “патологічний стан”? Надайте приклади.

Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна:

1. *Беляєва О.М., Сологор І.М.* Латинська мова з основами рецептури і клінічної термінології: навч. посібник. Київ: ВСВ “Медицина”, 2011.
2. *Городкова Ю.І.* Латинська мова. 1999.
3. *Закалюжний М.М. та ін.* Латинська мова і основи медичної термінології: підручник. Тернопіль: Укрмедкнига, 1999.
4. *Іваницька П.* Латинська мова. 2001.
5. *Олійник Р. та ін.* Латинська мова. Львів: ТзОВ “Дивосвіт”, 2001.
6. *Осокіна Н.Н.* Латинська мова. 2003.
7. *Чугуй Е.Г., Ніконенко Н.І.* Посібник з латинської мови. 2009.
8. *Шевченко Є.М.* Латинська мова і основи медичної термінології: навч. посібник Київ: ВСВ “Медицина”, 2011.
9. *Є.М. Шевченко* Латинська мова і основи медичної термінології: Навчальний посібник. 9-е вид., виправл. Київ: ВСВ «Медицина», 2015р. 240с. Латин., укр.
10. *Козовик І.Я., Шипайло Л.Д.*

Додаткова:

1. *Дюбенко К.А.* Анатомічний українсько-латинсько-англійський словник-довідник. Київ: “Довіра”, 1997.
2. *Присяжнюк М.С.* Російсько-український медичний словник. Київ: “КМ Academia”, 1995.
3. *Семенюк Л.П.* Сборник рецептурних упражнень по латинскому языку. 1981.
4. *Тананушко К.А.* Латинско-русский словарь, 2002.
5. *Шапкин Е.И.* Русско-украинско-английский медицинский словарь. Харків: Консум, 1998.
6. *Янков А.В.* Посібник для практичних занять з латинської мови: медична термінологія. Київ: Здоров’я, 1994.

Латинська мова: Підручник. 2-ге вид., перероб. Київ: Вища шк., 1993. 248с. Латин., укр.	
Інформаційні ресурси	
1. Сайт «Perseus Digital Library (Tufts University)». URL: http://www.perseus.tufts.edu/hopper/(дата звернення: 29.08.2018) 2. Сайт електронної бібліотеки «Musaio». RL: http://centant.spbu.ru/sno/rec/mult/mus/index.htm (дата звернення: 29.08.2018) 3. Сайт «Онлайн-курси латини для початківців «CambridgeLatinCourse». URL: https://www.cambridgescp.com/(дата звернення: 29.08.2018) 4. Сайт «Latin Flash Drill»URL: https://www.cambridgescp.com/ (дата звернення: 29.08.2018) 5. Портал «Интернет Полиглот». URL: www.internetpolyglot.com (дата звернення: 29.08.2018)	
Політика навчальної дисципліни	
Політика щодо відвідування занять здобувачами фахової передвищої освіти Відвідування занять обов'язкове; активна участь на занятті під час опитування; ініціативність в обговоренні дискусійних тем; своєчасність виконання самостійної роботи. При оцінюванні навчальних досягнень здобувачів освіти на заняттях та під час контролю самостійної роботи враховується: · повнота і правильність відповіді; · ступінь усвідомленості, розуміння та аналіз складових теми · логіка викладу, мовленнєве оформлення відповіді; · використання додаткової літератури при підготовці до заняття; · самостійність висновків, висловлення власних думок, їх аргументація; дотримання вимог до зовнішнього вигляду. Порядок відпрацювання пропущених занять Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання пропущених занять та поточних незадовільних оцінок, а також згідно з графіком відпрацювання та консультацій. Відпрацювання занять є обов'язковим, оскільки дана спеціальність відноситься до регульованих професій, що передбачає особливо відповідальну роботу та вимоги до освітньої діяльності з підготовки фахівців, вільне володіння державною та іноземною мовою на всіх рівнях мовленнєвої комунікації, навчальна дисципліна є обов'язковим компонентом ОПП. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів фахової передвищої освіти Діяльність викладача та здобувачів освіти здійснюється відповідно до Положення про академічну доброчесність	

Викладач	Васильєва Людмила Анатоліївна
Контактні дані викладача	zavotdel@almedu.com